

Vnde enim videntur perdidisse, quod erant, inde
incipiunt apparere, quod non erant.

Tres viti illi famosi , Sidrach , Misach , & Abdenago mittuntur in medium camini ignis ardentis , colligati : Et ambulabant in medio flamma , laudantes Deum , & benedicentes Dominum : Daniel . 3 . num . 24. Unde illis tanta potentia , ac vis , ut valeant calorem ignis , ejusque activitatem reprimere , ac extinguere , ne eos

Daniel. 3.
Em. Irenus.

Qui libidi-
num flamas
evineit, flä-
mas externas
superat: transmeabant, intacia ignibus corpora ipsjs ho-
norificanda penjs, quia non sunt onerata peccatis: In illos enim sevis astibus nil licebit, quos ante libidinum flamma non attigit; & quibus puritas contulit reverentiam, inferre nescit rationabilis ardor injuriam: & post pauca subdit: & quia non inveniet, ubi necesse habeat exercere judicium sponso præbebit obsequium. Unde in illis tanta potestas ac dominatio in globos igneos, ut flamma nullum documentum præberet, sed potius famulatum? Illilibidinum, ac cupiditatum flammatum contempsérunt, ac concuscaverunt, ut illis omnino superiores existerent. Quos antea libidinum flamma non attigit: Hinc externus ignis eos non audet lacerare, ac affligere, sed obsequium cum reverentia præstat, sponteque præbet obsequium.

Zanfīc. 3.

Patientis
foris pro.
D.o & in
laboribus
gaudet.

Cassini

D. Bernard

31.

*fusca Deo
gratificat
occasions
entiendi.*

*Unde enim videntur perdidisse, quod erant, inde
incipiunt apparere, quod non erant.*

Tres virti illi famosi, Sidrach, Misach, &
Abdenago mittuntur in medium camini ignis
ardentis, colligati: *Et ambulabant in medio
flamma, laudantes Deum, & benedicentes Do- D. Nazianz
mino: Daniel. 3. num. 24. Unde illis tanta po-
tentia, ac vis, ut valeant calorem ignis, ejusque
aktivitatem reprimere, ac extinguere, ne eos*

*Abscindetur de ovili pecus: & non erit armen-
tum in præcepibus: Et inter tot & tam diversa.
qualiter se habet Propheta? tristatur, aut af-
fligitur? Minime: imo totus lætitia profu-
sus, ait n. 18. Ego in Domino gaudebo, & exul-
tabo in Deo I. su meo: pro tanto exercitio labo-
rum, ac pro tot occasionibus patiendi. Unde
rectè ait D. Gregor. Nazianz ad Carmen de
Præcep. Virg.*

QUÆSTIO V.

*Quare Christus D. in suis martiribus se
comparat grano frumenti?*

Christus D. in morte, ac passione sua se
comparat grano frumenti: & merito ait Alb. Magn.
Albert. Magn. Nam granum frumenti inter grana
cibo naturali convenientia, solum perfectum est,
figura columnale, colore rubeum, quantitate ma-
gnum, in substantia purum, complectione conve-
niens ad nutrimentum, dulce ad gustum. Quod
ipse Albertus late prosequitur, breviter sic Granum fru-
expendo: Inter grana cibo naturali convenientia multas
tia: Ad salutem nostram maximè conveniens habet
est hoc divinum granum, Christus D. noster,
illiusque Mors: solum illud perfectum est, &
omnia alia, illius comparatione, nihil sunt:
Figura columnale: quæ maximè inserviunt ad de-
fensionem, & protectionem ut pater in columna exod. 11.

Secundò, ad quæstionem: Ter exhortatur suos ad patientiam, ut notavi supra in limine quæstionis; per quod eis commendat constantiam, & perseverantiam in laboribus ac persecutionibus patientiam. Animam sanctam fustibus, ac verberibus custodes murorum verberarunt: Percusserunt ac vulneraverunt me & rulern pallium meum: Cant. 5.n.7. Et tam sæva ac fædâ fortunâ Virgo clamat, ac conqueritur, nec de tanta injuria à Deo postulat vindictam? Minime: lmo suas sodales obtestatur, ac obsecratur, ut erga suum dilectum sui amoris effectus explicit, n.8. Ut annuntietis ei, quia amore languo. Et statim de eo mille laudes decantat ac evulgat n. 10. Dilectus meus, candidus; ac ru-

bicundus, electus ex millibus; caput ejus aurum optimum. Ac si tot, & tantis laudibus decantatis gratificetur Deo data in occasionem labores patienti, injurias sustinendi, ac vulnera reportandi; quod jam pridem gratificata fuerat deo, quod à fraterna invidia pataretur, ait ipsa Cant. 1. n.5. *Filiu matri mea pugnaverunt contra me: Quod dixit non querens, sed potius glorians.* D. Bernard. serm. 29. in Cant. ait: *Non quasi gemens, sed quasi laudans, & gratias agens, insuper & gratulans.*

ponunt interire.

Cum grano frumenti, quod quidpiam est, & sensu carens, merito huic S. Martyres comparantur, quia ita fortes, ac constantes erant inter tyrannorum tormenta, ac si impassibiles, & ab omni dolore expertes fuissent. Thren. 3. n. 28. Thren. 3. dicitur: *Sedebit solitarius, & racebit: quia levavit super se: De justo inter tribulationes, ac carnificia tyrannica hujus saeculi, est sermo, ut exponunt D. Ambros. in Catena apud Grise. d. Ambros. Theod. Olymp. Vatabl. Petr. Dam. epist. Theodor.*

gratianus.
Componit Propheta Habacuc cap. 3. Orationem; & elicit nostra vulgata habeat pro titulo, pro ignorantibus: in Graeco habetur: *Oratio cum canico*: & pergens Vates, saevas tempestatum calamitates annuntiat, morbos, caelo corrupto, graves, & devastantē ubiq; locorum mortem. n. 16. *Ingrediatur putredo in ossibus meis*, & super me sciaeat: extremamq; fructuum, segetum, ac camporum sterilitatem, n. 17. *Ficus non florebit*, & non erit germen in vineis. *Menieretur opus olive*: & arva non afferent cibum: deinde ovium, ac boum, armentorumque denuntiat ultimam pestem, ac mortem ibidem.

130. & ait Propheta, *Sedebit, nempe, per ali-* Olympod.
quod tēpus inter tribulationes, ac persecutio- Vatablus,
nēs: Solitarius; tanquam desertus ab omnibus
amicis, & cognatis: *Eritis odio omnibus homi-* damian,
nibus propter nomen meum: Et subdit Propheta.
Et tacebit: quomodo inter tot ærumnas, ac ve-
xationes tacebit, ut ne genebuindam vocem Paschiasius;
exhibeat Pasch. Tacebit tanquam doloris expers: Martyr sic
ac si nullo doloris sensu commoveatur. Et inter tormenta,
unde illi tanta animi generositas, ac constan-
ta, ac si esse
tia; Unde illi tanta fortitudo; ac firmitas? insensibilis.
Vatabl,
explicat Vates: *Quia levavit super se Quod*
interpretatur Vatabl. quia elevavit Deus ipsum,
super se, super omnem nempe conditionem

Cap. XII. Nisi granum frumenti 605

naturæ humanæ, ac super omne iugum tribulationum, ac omnium tormentorum hujus sæculi: Aliter expendunt Rabb. Rup. Lyran. Hugo: Levavit se super se: nempe, levavit se à terrenis ad cælestia, & scipsum supergressus liberavit se à terrena infirmitate, illiusque pusillanimitate, totus in calum transportatus, & elatus D. Bernard, serm. 1. de SS. Petro, & Paulo: ait Levavit se super se, quia non respicit ad se, sed ad illum, qui est super se: sedebit enim & rasebit, etiam modo à strepitu diabolicarum suggestionum, & strepitu carnalium desideriorum, & strepitu mundi: Felix anima, que linguas istas non exaudit.

Ait Job. 19. n. 7. Ecce clamabo, vim patim, & nemo audiet: quomodo clamabit cum dicat, nemo audiet? Quisnam est iste clamor, qui nullius aures excitat? Non est clamor oris, sed cordis, quo sanguinem gratificans Deo, graias asseclis; tamen magno discrime loquitur de ultraque, in Christo dicit mortem: Quod Jesus post Christi mortuus est: in aliis non mortem, sed somnum mortem mors appellat: Qui dormierunt per Jesum: Nam vita, iam suavis, ac consideratam morte, ac passione Christi, iam & levis est non consideratur mors, sed suavis, ac levis somnus D. Basil. Sel. orat. 12. sic ait: Christi finem, mortem apallavit: bellum siquidem illi fuit contra mortem viventem aliorum, qui post Christum somnum agnoscit non mortem; inde factum, ut viros pro religione concertare videamus, pueros mortem risui habere, pueros eam adire ludibridos: Mors Christi sic mortis amaritudinem fugavit, ut iam mors non ut terribilis, timenda, sed ut levis ac suavis amplectenda sit.

Ait Christus D. Luc. 11. n. 19. Simile est regnum eorum arano lignati: Cur infusa Dei Luc. 138

Job: 19. Ait Job. 19.n 7. Ecce clamabo, vim
vixi adiutorum tuorum clamabo clamabit cu-

Glaucus. nullius aures excitat? Non est clamor oris, sed
Influs ridet cordis, quo tanquam gratificans Deo gratias
inter tormenta agit Hæc verba: clamabo vim patiens, Græc, sic
ia. legit, ridebo opprobria: ac si dicat: quidquid acer-
bitatum diabolus inferat, & omni sua mali-
gna arte universa tormenta conglomerata, im-
mitat in me, risu excipiam, latius feram, gau-
dens sustinebo.

Mittens Deus Ezech. ad prædicandum ait:
Ut alamantem, & ut silicem dedi faciem tuam:
Eccl. 3:9. Valde dissimiles natura sunt huiusmodi lapides! Adamas in magno prelio; silex in vili, & abiecto: Adamas pulcher, candidus, & maximè periucundus, lætitiat videntes, silex nigra, obscura, magnam tristitiam tanquam per se annuntiat: quomodo ergo Propheta pergens ad prædicandum utique lapidi confert: Quam diversimodè se habet Justus: & servus Dei in causa propria, ac in negotio Dei.
D. Cyprian. Adamas perfectissimum est patientiæ symbolum.

D. Cyprian. Adamas perfectissimum est patientia symbolum, ut expendit D. Cyprianus ad martyres, nam quantumvis percutiatur, & obtundatur, Iustus in tormentis profectus in causa Dei genero- se loquitur. 2. ad Thess. 3. perfectus silet, nullumque non tolerantia signum edit: at silex aliter se habet, primo ictu excandescit, multum ardet, ac flammat scintillas spirat: Eece qualis facies Vatis! dum pro sua propria persona tormentis, iniuriis, ac contumelias afficitur. ut monet paulus 2. Thessal. 3. n. 12. Silet, ac obmutescit in silentio: At verdi si res agatur in his, quae ad Dei cultum, ac honorem pertinent: Deus noster ignis est: qui in ejus pectore latet tunc prosilit in medium, fitmis lateribus respondet, scintillantia verba emittit, astatisque illuminare, atque etiam inflammare contendit.

QUÆSTIO VI.

Quare dum Christus D^r suos exhortatur ad
passionem, & mortem, ait, quod ipsum
sequatur?

Ait Christus dominus in præsenti: Qui mihi ministrat , me sequatur:nempe, per mortem, crucem, ac passionem : & hoc non ut difficile , sed ut facile debet apparere , cum ipse Christus præcesserit cruce, morte, ac passione : **a**it Paulus 1 ad Thess. 4 n. 13, Credimus, quod Iesus mortuus est, & resurrexit, ita & Deus eos , qui dormierunt per Iesum adducet cum eo . Mortem & passionem agnoscit Apost. in Christo in suis Sylveira in Evangel. Tom. VI.

Iohn. 12.n.27. Nunc anima mea turbata est & quid dicam? Pater salvifica me ex hac hora: sed propterea veni in horam hanc.

VERSIONES

Syriacus. Ecce turbata est, quid dicam;
EEe 3 mi

mi Pater, libera me, sed propter hoc veni.

Ethiopicus. Pater serva animam meam ab hora hac.

Arabicus. Verum propter hanc horam

Persicus. Ecce anima mea hac hora turbata est &c. pater me ab hac hora serva &c.

EXPOSITIO III.

Syriacus. SUPERIUS immediate antea egit Christus de sua morte, post tres dies immediate insante: Nam hæc dixit feria secunda post Dominicam palmarum. Tunc consideratione, ac horrore ipsius mortis, permisit secundum partem sensitivam, ac inferiore excitari quendam horrorem, ac timorem, ut contigit in horto, & communiter sit in nobis, ut le verum hominem ostenderet. Quid dicam? in tanta hac agonia: Quid dicam, quo me vertam Pater salvifica me ex hac hora; seu et habet *Syriacus*: Mi Pater libera me: *Persicus*: serva me: ab hac nempe agonia, & horrore mortis, ita exponunt *D. Cyril.* *D. Aug.* *Beda.* *D. Thom.*

40.

D. Chrysostom. Sed propterea veni in horam hanc: Ecce secundum partem superiorum corrigit, ac revocat id quod secundum partem inferiorem dixerat: Pater salvifica me ex hac hora: Ac si dicat: Pater, et si verus homo habeat mortis horrorem, tamen simpliciter, & absolute hic meus affectus naturalis non adimplatur, cum bene sciam quid ad hoc veni & ad hoc me misisti in mundum, ut veniam in hanc horam mortis, ut crux subeam, & calicem passionis bibam. Ita *D. Chrysostom.* *Theophyl.* *Beda.* *Rupert.*

41.

Locus similis o. animis horto. Omnes sancti Patres, ac Doctores notant, quod hic locus similis est illi alteri in hora *Math. 26. n. 38.* In horto mortem horrore quadam naturali exhorruit; & dixit: Tristis est anima mea usque ad mortem. Similem in modum hic mortem timuit, & inde ait: Nunc anima mea turbata est. In horto patrem orans, ait: Si fieri posse, transfer calicem hunc a me. Hic hoc pacto Patrem orat. Pater salvifica me ex hac hora: In horto desiderium vita naturale Patris voluntati subiecit; inquit enim: Verumamen non meas tua voluntas fiat: sic & in praesenti ait, Pater clarifica nomen tuum: Nempe, per mortem & passionem meam.

QUÆSTIO VII.

Quare Christus Dominus nunc voluit turbari.

D. August. Christus D. supremâ sua dominatione, habebat suos affectus in sua potestate, & nullum invitus patiebatur. *D. Aug.* tract. 49. in *Ioan. ait:* Tu turbaris nolens; Christus turbatus est, quia voluit: in illius potestate erat, sic, vel sic affici, vel non affici, &c. *D. Athanasius.* *de Carne Christi.* ait: Dominus locutus est: Nunc anima mea turbata est illud autem: Nunc inquit fuit,

42.

cum ipse voluit. Quæstio tamen præfens est, cur Christus D. voluerit in se permittere hunc affectionem turbationis, ac trepidationis?

Respondent primo *D. August.* & ex eo *Beda.* Christian D. Ducem ac caput nostrum timuisse: ac trepidasse, non tantum pro sua persona, sed pro nostra infirmitate, & timorem nostrum à nobis in se trahitatis; ut firmatem, ac fortitudinem suam in nobis transplantaret: Ne nos mortem timeremus, ipse inmortem timuit. Sic *D. Augustinus* tract. 52

Christus su-
scipit in se
infirmatum
nostram, &
affectionem: Et post pauca subiit: Video in roga-
tione mea, respondentem mihi Dominum meum suum fortu-
quidammodo dicentem: Magis legaris, quia sic dinem.

m interpono, ut suffiras. Audisti ad te voem
fortitudinis mea? Audi in me vocem infirmitatis
mea. Vires fuero, ut curras nec repingo, quod
acceleras, sed transferior me, trepidas, & subster-
no, qua transcas. Præcepit Christus ut eum
sequeretur; & quia natura humana est valde
debilis, & infirma, ipse in se suscipit infirmitatem
nostram, & dat nobis suam fortitudinem: Transfer in me, qua trepidas, & subster-
no, qua transcas.

Secundum: Idem *D. Augustinus*, & moralis-

simè, nota, quod postquam Christus Domi- *D. Aug.*
nus dixit: Qui mihi ministrat, me sequatur: statim Dominus subiungit: Nunc anima mea turbata est: Quia verba sic glossat *D. Augustinus*:

Sequuntur animam meam, sed turbari video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

video, animam tuam: Sed dum iubet, quod videns homini

D. Cyril.
D. Chrysostom.
D. August.
D. Thomas.
D. Lyran.

bunt. Persicus legit: Pater glorifica nomen tuum & filium tuum. Ita explicit D. Cyril. & Chrysostom. August. & Thom. Lyranus.

Venit ergo vox de caelo, & clarificavit. & iterum clarificabo. Nota illam particularam, ergo, quae

refertur ad antecedentia, quia supra horrore mortis anima Christi turbata est; nunc vero

agitur de ejus glorificatione; semper enim Deus

alta, & sublimia admisceret humilibus Vox de

caelo: nempe, aereo; ut supra diximus de Ba-

pistino, clarificavi, & iterum clarificabo: hoc

est, te declarabo, manifestabo, honorificabo,

ac glorificabo: Quæ verba Aeterni patris ad

Christum, referunt patres, ac doctores, quos

legi: Clarificavi: in Nativitate ex Virgine, in

Baptismo & Transfiguratione vocem patris de-

lapsi: Hic est filius meus dilectus: & multis mi-

raculis, & operibus admirabilibus, Et clarifi-

cabo: in morte, multis prodigiis, sole obscuro-

to, terra tremente, ac petris scissis; Et glorifi-

cabo; gloria resurrectione, Admirabili

Ascensione, ac Spiritu Sancti Missione: de

quo latius q. 8. sequenti.

Turba ergo, quæ stabant, & audierat, hanc, scili-

cet, vocem, dicebat tonitruum esse factum: quod

ex eo dixerunt, nempe ob magnitudinem ipsius

vocis, quod nota Evangelista ut indicet, vo-

cem non sussurrat, tacitam & obscuram, ut à solo Christo audiretur, sed fuisse ma-

gnam, & altam, ita ut ab omnibus aliis fuerit

audita: Hæc autem vox dearticulata, & signifi-

cativea erat; sed an omnes distinxerant ipsam

percepient? dubitatur; & quod à multis fues-

tit accepta, ut vox confusa instar tonitruum do-

cet. D. Chrysostom apud Catenam D. Cyril.

Thom. Lyran. Cajeta. Jansen. Rupert.

An vox fuit ab omnibus audita.

D. Chrysostom. Thesophyl. Euthym. D. Thom.

Lyran. Cajeta. Jansen. Rupert.

Probabilis tamen Rupertus tener, quod omnes

hanc vocem articulatam, & significativam

intellexerint dicentem Christum esse verum

filium Dei, verumque Messiam, ac Salvatorem;

Quidam tamen ob magnitudinem vocis dixe-

runt tonitruum esse factum, alij Angelum lo-

quentem; omnes tamen cognoverunt, vocem

non esse humanitatem, sed divinitatem prolatam. In

hanc sententiam me ducent sequentia Christi

verba: Hæc vox venit non propter me, sed pro-

ppter vos. Si Aeternus Parens dedit illam vo-

cem propter circonstantes, taliter eam dedit,

ut ipsi circumstantes eam caperent, ac intelligen-

t; alij frustanea esset vox. Cur autem

Apostoli in monte Thabor distinetè, & clare

vocem patris cognoverunt, non vero hæc su-

perba turba? refolvi ex D. paschacio in tom. 4.

cap. 8. q. 30. n. 25.

Respondit Iesus & dixit: Non propter me hæc

vox venit: Ego enim illa non indigo, cum

certus sum de mea Divinitate, ac glorificatio-

ne sed propter vos: Ut credatis me esse verum

filium Dei, verumque Messiam, multis mira-

bilibus glorificatum, ac glorificandum à

Patre. Ita D. Augustinus, D. Cyril, D. Chry-

sost, Beda, Rupert. & alij.

Juxta Septuaginta ait Habacuc propheta 3.

n. 1. Domine, audi vocationem tuam, & expavi, Habacuc 1°.

in medio duorum animalium cognosceris. Quæ au-

tem sint hæc duo animalia, varia sunt senten-

tiae, in quibus Deus maximè cognoscendus es-

set. D. Hieronymus ait: Simplex interpretatio, &

opinio vulgi de Salvatore intelligit, quod inter

duos latrones crucifixus agnitus sit. Ac proinde

iuxta Sanctum Doctorem valde celebris est

sententia, quod Christus crucifixus inter duos

latrones, maximè cognoscetur, & adorabitur

simpliciter & absolue in toto Orbe. Regius

Vates loquens de supra Divina majestate,

ait: Qui sedes super Cherubim, manifestare co-

ram Ephraim, Benjamin, & Manasse: psal. 79°

n. 2 Quid est hoc in cruce inter latrones, cum

iniquis reputatus est: cognosceris, absolutè; at

super

summa cor-
respondentia
cum mode-
stia
sainte
divinas per-

ba ad Christum referunt; quod etiam de se re-
status Maldonat. Et nota sublimem, & altum
divinitas Christi, & ejus infinita bonitas sua
immena charitate resplendet, ac niter dum
pendet è cruce inter latrones, redimens, ac sal-
vans, quæ inter Cherubicos thrones regnans,
ac dominans; allexit enim, ac traxit magis ge-
nus humanum ad se sanguine fusco in morte,
ac passione, quæ imperans, ac regnans majes-
tate in caelo.

Ait Zachar. 3. n. 6. Super lapis unum septem

oculi sunt, & ego calabo sculpturam ejus: Septem

oculi, id est, omnium oculi: nam numerus se-
pienarius universitatem significat, septem, nem-
pe, diebus clauditur Hebdomada: Et quoniam

est iste lapis, in quem omnium oculi sunt in-
tentio communiter secundum Patres, Christus

D. est, Ita N.D. Cyril. D. Hier. Ruperr. Lyran.

ego mittam in fundamenta Sion lapidem probatum,

angularem, pretiosum: Et unde omnipotens oculi sic

feruntur ad istum lapidem divinum? subdit

Propheta: Calabo cul pturam ejus; Aquila, Sym-

machus, Theodos. legunt: Ego culptam aperte-

ram ejus: Hoc est, explicat D. Hieron. dicens:

Istum lapidem clavis crucis, & lancea militis fa-

ciam vulnerari. Ecce sapientia Dei, qua erat

abscondita à scilicet, & thesaurus incisus; & li-

cer anteal multis miraculis, ac mirabilibus ef-

ficiisset, non cognoscebarat: at ubi permisit

clavis, ac lancea vulnerari in cruce, omnium

oculos ad se advocavit, ac inclinavit, ut ab

omnibus agnosceretur ac videretur, omnesque

illi reverenter adorationem exhiberent.

De sacris Discipulis apud Emmaus nota-

evangelista D. Luc. 24 n. 3 quod cognoverunt

eum in fractione panis: Non cognoverunt eum

dum panem accepit in manibus, nec dum be-

benedixit, sed dum fregit; quod elegansissime

meditatur Drogo serm. de Dominicâ Passionis

Sacramento, ubi sic ait: Cognoverunt eum in

fractione panis, & vere non cognosceris Domine,

nisi in fractione panis: panis caro tua: fregisti ma-

nibus tuis corpus tuum, qui potestatem habebas po-

nendi animam tuam, & iterum sumendi eam: fre-

gisti corpus, quod foris apparabat, & ostendisti me-

dullam, quæ intus latebat; nisi autem patiaris, non

cognosceris, ibi abscondita est fortitudo tua. Vide supra.

Exaltatus à terra.

QUÆSTIO X.

Quare Christus D. ait, quod exaltatus à terra, omnia trahet ad se ipsum?

A It Christus D. in praesenti, n. 2. Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum. Quod Evangelium explicavi tom. 4.

c. 42 a q. 1. & deinceps. Et quoniam in sensu morali, de quolibet Justo possit intelligi,

quod si contemptus, ac dimissus terrenis eleva-

tur, omnibus dominatur, omniumque corda

ad se trahit, ac reconciliat: Tamen in sensu nis elevati-

literali secundum omnes Patres, ac Doctores,

quos legi, loquitur Christus de se ipso prout

elevatus fuerit in cruce; & hoc appellat exal-

tationem suam: Sic & Ioan. 3. Sic exaltari oportet. Ioan. 3.

et filium hominis: Et Ioan. 8. cùm exaltans Ioan. 8.

fuerit cognoscens, quod ego sum. De quo statim.

Pro qua re audiendum est Lactanius lib. 4.

cap. 26. quærens cur Christus potius mortem

crucis elegit, quam alteram? Sic ait ipse Ille La-

ctanius quippe

QUÆSTIO IX.

Quare vox venit de caelo dicens: Cla-
rificavi, & clarificabo?

C Christus D. dixerat: Pater clarifica nomen

tuum: Vox venit de caelo dicens: clarifi-

cavi & clarificabo: te, nempe, filium meum

Omnes Patres, ac DD. quos ego legi, haec ver-